

JULKAISUVAPAA 24.2.2017 KLO 10

LEHDISTÖTIEDOTE 24.2.2017 FRESHABIT LIFE IP PURUVESI

FRESHABIT-hankkeen työt Puruvedellä pääsevät täyteen vauhtiin vuonna 2017. Koko hankkeen painopiste Puruvedellä on viidellä kohdealueella vähentää ravinteiden ja kiintoaineen pääsyä Puruveteen heikkenevän kehityksen pysäyttämiseksi ja edellytysten luomiseksi tilanteen parantumiselle ainakin noilla kohdealueilla. Tämä näkyy vuonna 2017 konkreettisenä toimintana valuma-alueilla. Myös vesialueilla tehdään Puruveden tilaa kohdealueilla parantavia töitä. Runsaasti muutakin hankkeeseen sisältyvää toimintaa on vuonna 2017 Puruvedellä. Keskeisimmät toimijat ovat Etelä-Savon ELY-keskus (ESA-ELY), Suomen Metsäkeskus, Pohjois-Karjalan ELY-keskus (POK-ELY), Luonnonvarakeskus (LUKE), Metsähallitus Luontopalvelut, Suomen ympäristökeskus (SYKE) ja Pro Puruvesi ry.

Alla Etelä-Savon ELY-keskuksen, Suomen Metsäkeskuksen, Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ja Pro Puruveden toimintaa vuonna 2017.

Etelä-Savon ELY-keskus

Etelä-Savon ELY-keskuksella (ESA-ELY) on johtovastuu FRESHABIT-hankkeesta Puruvedellä. Valuma-alueista ESA-ELY:n vastuulla on Jouhenjoen suualueen rakenteet kohdealueella 1 (Lautalahti-Jouhenlahti-Matinniemi valuma-alueineen). Vesialueella ESA-ELY vastaa hoitokalastuksesta ja niitoista. Lisäksi ESA-ELY osallistuu mm. laajamittaiseen lähtökohtatietojen hankintaan ja seurantaan toimenpiteiden vaikuttavuuden selvittämiseksi. Yhtenä tehtävänä ESA-ELY:llä on pohjavesien kautta tulevien vaikutusten tutkimus ja arviointi.

Kerimäen kirkkorannan tuntumaan Jouhenjoen suulle rakennettava kosteikkoalue on merkittävä vuonna 2017 toteutettava toimenpide. Kosteikon altaisiin on tarkoitus sitoa Jouhenjoesta kulkeutuvia ravinteita ja kiintoainetta ennen kuin ne päätyvät Puruveteen. Kosteikon yhteyteen rakennettavilla pohjapadoilla voidaan säädellä veden korkeutta kosteikkoalueella. Jouhenjoen kosteikon rakentamiselle on saatu vesioikeudellinen lupa ja hankkeen urakkakilpailutusta valmistellaan parhaillaan. Tavoitteena on, että rakennustyöt voidaan aloittaa vuoden 2017 lopulla. Jouhenjoen valuma-alueen muista töistä vastaa Suomen Metsäkeskus. Vaikuttavuus koko Jouhenjoen valuma-alueella saadaan näiden töiden yhteisvaikutuksena.

Kerimäen Matinniemen alueella jatketaan kesällä 2016 alkaneita vesikasvillisuuden niittoja sekä kesällä 2017 että vuonna 2018. Niittoalueen laajentamista Matinniemen itäpuolelle selvitetään.

Syksyllä 2016 alkanutta hoitokalastusta Ristilahden-Haudanlahden-Mehtolanlahden alueella jatketaan. Alkukesälle 2017 on suunnitteilla em. alueella lahnojen kutupyyntiä isorysillä ja muuta hoitokalastusta syksylle nuottauksena. Tarjouspyyntöjä ei ole vielä lähetetty.

Puruveteen pohjaveden kautta tulevien vaikutusten tutkimuksia ja arviointia jatketaan vuonna 2017. Rannalta ulapalle ulottuvilla tutkimuslinjoilla selvitetään purkautuvan pohjaveden laatua ja alkuperää.

Vesien tilan seurantaa ja seurantamenetelmien kehitystyötä jatketaan.

Luonnonvarakeskus jatkaa taloudellisesti tärkeiden kalalajien, muikun ja siian, sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän harjuksen poikastuotantoalueiden kartoitusta yhdessä Jyväskylän yliopiston kanssa.

Suomen Metsäkeskus

Suomen Metsäkeskuksella on päävastuu FRESHABIT-hankkeessa Puruveden valuma-alueilla tehtävästä työstä. Vuoden 2017 aikana työt painottuvat viidestä Puruveden kohdealueesta kohdealueille 1 (Lautalahti-Jouhenlahti-Matinniemi valuma-alueineen), kohdealueelle 4 (Ketolanlahti-Suokonlahti-Hummonlahti valuma-alueineen) ja kohdealueelle 5 (Ristilahti-Naaranlahti-Susiniemi valuma-alueineen). Vastuu kohdealueella 1 jakaantuu Etelä-Savon ELY-keskuksen ja kohdealueilla 4 sekä 5 Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kanssa. Lisäksi Suomen Metsäkeskus laatii mm. metsänkäsittelysuosituksia vesienhoidon näkökannalta.

Metsäkeskuksen tavoitteena on FRESHABIT –hankkeen aikana toteuttaa Puruveden valuma-alueilla erilaisia vesiensuojelurakenteita kustannusarvioiltaan yhteensä noin 0,5 milj. eurolla. Varsinaiselle Life -hankkeelle on rakentamistöihin budjetoitu 350 000 €, josta omarahoitusosuuden (40 %) rahoittavat Savonlinnan ja Kiteen kaupungit ja loput tulevat EU –rahoitusosuutena. Life –hankkeeseen budjetoidut määrärahat käytetään viidellä kohdealueella tehtäviin rakenteisiin.

Lisäksi Metsäkeskuksella on tarkoitus integroida FRESHABIT –hankkeeseen Kemeran luonnonhoitorahaa 150 000 €. Tällä määrärahalla on mahdollisuus täydentää Life –hanketta niin, että tarpeellisia vesiensuojelutöitä ulotetaan myös FRESHABIT-kohdealueiden ulkopuolelle tarpeellisiin kohteisiin.

Rakentamistyöt ovat jo käynnistyneet yhdellä hankkeella kohdealueella 5 Putkiniemessä. Lisäksi kolme hankekokonaisuutta on kilpailutettu. Ne sijaitsevat Kerimäen kirkonkylän eteläpuolella Lautalahden valuma-alueella (kohdealue 1), Punkaharjun Naaranlahden valuma-alueella (kohdealue 5) ja Kesälahden taajaman eteläpuolella Lessinpuron valuma-alueella. Kaikissa kohteissa rakennetaan kosteikkoja, laskeutusaltaita ja erilaisia patorakenteita.

Rakenteilla vähennetään Puruveteen tulevaa kuormitusta yhteensä noin 2000 hehtaarin valuma-alueilla. Työt käynnistyvät ensi kesän kuivien kelien aikana.

Vesiensuojelurakenteiden lisäksi Metsäkeskus laatii koko Puruveden valuma-alueelle metsänkäsittelysuositukset vesiensuojelun näkökulmasta. Suositukset painottuvat kuormitusta aiheuttaviin metsänkäsittelymenetelmiin kuten kunnostusojituksiin, uudistushakkuisiin ja maanmuokkaukseen. Erityistä huomiota kiinnitetään metsänkäsittelyyn turvemilla, ranta-alueilla, pohjavesialueilla ja eroosioherkillä alueilla.

Eroosioriskin tunnistamiseen Metsäkeskus käyttää erilaisia mallinnusmenetelmiä, jotka perustuvat virtaamien suuruuden ja maalajien eroosioherkkyyden arviointiin. Mallinuksissa saatavat tulokset on tarkoitus jalostaa ohjeistukseksi käytännön metsänkäsittelyyn. Ohjeet voivat koskea esim. ojituksen ajoitusta ja tarveharkintaa, eroosioherkkien alueiden maanmuokkausta tai suojavyöhykkeiden leveyksiä rantametsien käsittelyssä.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Pohjois-Karjalan ELY-keskus vastaa valuma-alueista kohdealueella 4 (Ketolanlahti-Suokonlahti-Hummonlahti valuma-alueineen) yhdessä Suomen Metsäkeskuksen kanssa sovittujen keskinäisten vastuiden mukaisesti sekä kohdealueella 5 (Ristilahti-Naaranlahti-Susiniemi valuma-alueineen) Pohjois-Karjalan puoleisella valuma-alueella. Pohjois-Karjalan ELY-keskus osallistuu Etelä-Savon ELY-keskuksen kanssa sopimallaan tavalla lähtökohtatietojen hankintaan ja tilanneseurantaan toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioimiseksi kohdealueilla 4 ja 5.

Vesistö ja Luontokunnostus Janne Raassina valittiin kilpailutuksen perusteella valuma-aluekunnostussuunnittelutyön tekijäksi kohdealueella 4 Myllypuron-Särkänjoen ja kohdealueella 5 Kuolemanlamminjoen ja Haukolanjoen valuma-alueilla.

Haukolanjoen pengerrysalueen rakenteiden suunnittelun päivityksen kilpailutusta jatkettiin ja kilpailutus päättyi 6.3.

Kolmas suunnittelun kilpailutus, joka lähtee liikkeelle, liittyy Hamalosuon rakenteiden tarkennukseen yhteistyössä maanomistajien kanssa. Samassa yhteydessä kilpailutetaan kohdealueella 4 Mörköjoen valuma-aluekunnostussuunnittelu. Tästä on sovittu Metsäkeskuksen kanssa.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen teettämät suunnitelmat ovat myös käytössä Metsäkeskuksella.

Kohteita, joilla päästään nopeimmin liikkeelle ovat Hamalosuon alue ja Kuolemanlamminjoki. Kuolemanlamminjoella on tarvetta kunnostaa jo aiemmassa Kemera-hankkeessa tehtyjä rakenteita.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen prioriteettilistan kärjessä ovat Hamalosuon alue Villalassa ja Haukolanlahden pengerrysalue. Kunnostusrahoitusta on varattu jo vuodelle 2017.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus seuraa vuosittain Ristilahden tilaa. Vuonna 2017 ympäristöhallinnon seurannassa on mukana myös Hummonselän syvännepiste, jolta seurataan fysikaalis-kemiallisten analyysien lisäksi biologista tilaa pohjaeläin-, kasviplankton- ja piilevänäytteenotoin. Vuoden 2017 seurantaan kuuluu myös tulevien kunnostusalueiden perustilan kartoitusta Hummonselän pohjoisosalla: Ketolanlahti, Suokonlahti ja Hummonlahti.

Pro Puruvesi ry

Pro Puruvesi vastaa FRESHABIT-hankkeessa Puruvedellä tiedottamisesta yhdessä Puruvedellä toimivien tahojen kanssa ja ympäristökasvatuksesta. Pro Puruveden vastuulla oleva erillistehtävä on selvittää Puruveden viidellä FRESHABIT-kohdealueella tapahtuneita muutoksia 1950-luvulta alkaen kansalaishavaintoihin, valokuviin, karttoihin ja muuhun sellaiseen materiaaliin perustuen. Lisäksi Pro Puruvesi tukee paikallistuntemuksella, vapaaehtoistoiminnalla ja verkostoillaan muita toimijoita.

Tiedotustoimintaan liittyen Pro Puruvesi ylläpitää FRESHABIT LIFE IP Puruveden kotisivuja www.propuruvesi.fi/FRESHABIT. Sieltä on jatkuvasti nähtävissä hankkeeseen Puruvedellä liittyvää tietoa. Tiedotusvälineiden edustajille järjestetään yhdessä muiden hanketoimijoiden kanssa 4-5 tiedotustilaisuutta. Pro Puruvesi osallistuu oman esittelytelttansa kanssa/omalla osastollaan Puruveden seutukunnalla 4-6:een tapahtumaan. Puruvesi-seminaari järjestetään joko 29.7. tai 5.8. Ruokkeen Lomakylässä Kesälahdella. DocArtin kuvausjärjestelyjä Puruvedellä tuetaan hankkeeseen sisältyvän ja kahdeksalla Suomen FRESHABIT-kohdealueella ympäri Suomea kuvattavan dokumentin "Ahdin valtakunta" teossa. Siitä tulee 6-osainen, kukin osa on kestoltaan 30 minuuttia. Dokumentti valmistuu joulukuussa 2019. Kuvaukset Puruveden osalta käynnistyvät 24.2.2017.

Ympäristökasvatukseen kuuluvana Pro Puruvesi järjestää Kerimäen Kirkonkylän koulun kuudesluokkalaisille, Kesälahden koulun viidesluokkalaisille ja Punkasalmen koulun kuudesluokkalaisille Puruvesi-päivän. Kerimäen ja Kesälahden kouluille Puruvesi-päivä on suunniteltu toukokuulle ja Punkasalmen koululle elokuun loppuun. Omien rantojen kunnostajille ja Puruveden tilaa havainnoiville on suunniteltu pitää tiedotustilaisuus kesän 2017 aikana.

Selvitys muutoksista 1950-luvulta alkaen viidellä hankkeen Puruveden kohdealueella kilpailutettiin syksyllä 2016. Sen voitti Pöyry Finland Oy. Selvitys rakentuu haastattelujen, valokuvien, lehtiartikkeleiden, karttojen yms. materiaalin pohjalle. Pro Puruveden vastuulla on koota valokuvia ja valita haastateltavat (perussuunnitelmassa 15 henkilöä). Vanhojen valokuvien saamisessa viideltä kohdealueelta tarvitaan niin seutukunnan ihmisten kuin tiedotusvälineiden tukea. Tavoitteena on saada dokumentoiduksi missä vaiheessa ja miten

muutokset viidellä kohdealueella alkoivat näkyä ja miten tilanne kehittyi. Selvitys valmistuu marraskuussa 2017.

FRESHABIT-hankkeeseen sisältymättömänä, mutta sitä tukevana Pro Puruvesi teettää Karelia AMK:lla sedimenttitutkimuksen hankkeen kohdealueella 2 Savonlahdella. Työ käynnistyi 14.2. ja jatkuu huhtikuun alkuun.

Lisätietoja:

Etelä-Savon ELY-keskus

Pekka Sojakka (lomalla 28.2.asti)
pekka.sojakka@ely-keskus.fi
p. 0295026200

Vesa Rautio
vesa.rautio@ely-keskus.fi
p. 0295024225

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Paula Mononen
paula.mononen@ely-keskus.fi
p. 0295026204

Tiina Käki
tiina.kaki@ely-keskus.fi
p. 0295026196

Suomen Metsäkeskus

Seppo Ollikainen
seppo.ollikainen@metsakeskus.fi
p. 0407716078

Luonnonvarakeskus

Irma Kolari (lomalla 24.-28.2.)
irma.kolari@luke.fi
0295327617

Pro Puruvesi ry

Reijo Jantunen
reijo.jantunen@gmail.com
p. 0505937787